

Zondag 21 mei. Park en natuureservaat Elsloo o.l.v. I.V.N.-Elsloo. Vertrek vanaf kasteel om 14.30 uur.

Zondag 28 mei. Drielandentocht o.l.v. I.V.N. Vijlen-Vaals. Pas meenemen. Vertrek Wilhelminatoren op Vaalserberg om 14.30 uur.

Zondag 28 mei. Orchideeëntuin met wandeling door het Gerendal o.l.v. I.V.N.-Heerlen. Vertrek boswachterswoning Gerendal om 14.30 uur.

Zondag 11 juni. Excursie met geologische uitleg naar de Heimansgroeve-Kampgroeve-kwartsietgroeve o.l.v. Werner Felder. Vertrek vanaf de kerk te Epen om 14.30 uur.

Programma van „De Vrienden der Natuur” te Weert:

Zaterdag 6 mei. Savelsbos en Gerendal. Vertrek St. Martinuskerk Weert om 7.00 uur. Vertrek Moerslag 14, St. Geertruid om 9.00 uur. Op de Gerendalsweg om 14.30 uur.

Zondag 21 mei. Defensiedijk Weert. Vertrek „Thermopal”-fabriek te Weert om 5.00 uur.

Zaterdag 3 juni. Natuureservaat „Hageven”, Neerpelt (België). Vertrek St. Martinuskerk Weert nog niet bekend.

HET GRENSGEBIED VLODROP, ROTHENBACH, VLODROP-STATION EN DALHEIM

door

A. J. VERBEEK (St. Odiliënberg)

Het gebied rond 't dorp Vlodrop in 't Roerdal gelegen is grotendeels ontgonnen tot akkeren weiland, van grensstation Rothenbach tot Dalheim begroeid met bos. 't Is in hoofdzaak gelegen op 't midden- en laagterras van de Maas en Rijn. In het laagterras hebben de Roer en de beken zeer sterk gemeanderd en brede dalen uitgeschuurd, hier en daar bedekt met oud- en jongalluviale leemgronden (zavelgronden, klei met zand vermengd), afgesneden Roerarmen met moerassen en meren. De vruchtbare zavel- en broekgronden zijn voor 't grootste gedeelte ontgonnen.

De ondergrond van 't midden- en laagterras bestaat uit 'n dikke laag zand en grint, variërend van 189 tot 89 m dikte, die hier en daar aan de

oppervlakte komt. Op sommige plaatsen bedekt met stuifzand en landduinen. De hoge stuifzanden zijn in de gemeente Vlodrop en ook aan de andere zijde van de grens, beplant met dennen, de lagere delen met gemengd bos.

In 't dal van de Bosbeek, 'n mooi meanderend beekje, ligt vrij laag en moerassig gebied, begroeid met moerasbos, met hun typische bomen en planten, zoals gagel, es, els, wilg, ratelpopulier, hazelaar, berk, eik, lelietje van dalen, sleutelbloem, dotterbloem, anemonen, kever- en wespenorchis. Hier is een rijk insecten- en vogelleven, bovendien komen er veel reeën en wilde zwijnen voor.

Bij 't station Vlodrop, 'n viertal km van Vlodrop verwijderd, ligt 't breukgebied van de Peelhorst, de z.g. Peelrandbreuk, waar de drie terrassen zeer dicht bij mekaar liggen; 'n zeer geaccidenteerd terrein. Bij de spoorweginsnijding met Duitsland, bij Rosenthal is de deklaag maar enkele meters dik en komt 't tertiaire zand als 't ware aan de oppervlakte, dat hier gedolven wordt voor de ijzergieterijen in 't Ruhrgebied.

De spoorlijn langs station Vlodrop, nooit gebruikt als station door de inwoners van Vlodrop, is door België aangelegd. Bij tractaat van 1839 (de afscheiding van Limburg van België) verkreeg België 't recht 'n spoorwegverbinding door Limburg naar Duitsland aan te leggen, die de haven van Antwerpen verbinden moest met 't Duitse Ruhrgebied. Nederland, bevreesd voor concurrentie, heeft dit zo lang mogelijk tegengehouden, maar in 1879 kwam deze verbinding toch tot stand. Hieraan heeft Roermond zijn spoorverbinding met Mönchen-Gladbach te danken. Eens de drukste dubbele spoorlijn van Nederland, in de eerste wereldoorlog is hij doodgebloed en in de 2e wereldoorlog door de Duitsers opgebroken. Bij de bevrijding van Limburg door de Amerikanen als enkel spoor hersteld voor 't vervoer van oorlogsmateriaal en troepen, waarvoor hij nu nog uitsluitend gebruikt wordt.

Ten Noord-westen van de spoorlijn op Nederlands gebied op de rand van 't hoogterras ligt 'n Duits Franciscaner klooster „het College St. Ludwig”, in 1907 gebouwd als gevolg van de Kulturkampf in Duitsland. Oorspronkelijk een seminarie voor de opleiding van Duitse priesterstudenten, nu 'n gewoon gymnasium



Gitstappermolen

Foto: Hermans

met staatsexamen. 't Is een dorp op zichzelf, boerderij, slagerij, bakkerij, enz. enz. met rondom prachtige bossen, 'n mooi park met alle mogelijke loofbomen en coniferen; 'n karpervijver en botanische tuintjes voor de studenten. Jammer genoeg is alleen de kapel voor 't publiek toegankelijk.

We wandelen vervolgens dwars door 't dal van de Bosbeek of Rothenbach zoals de Duitsers ze noemen, naar Dalheimer Mühle. Op deze Bosbeek, een vrij smal en zwak stromend beekje en uitmondend in de Roer bij Vlodrop, liggen een drietal watermolens, n.l. 't „Mölke” te Vlodrop, 'n turbinemolen, de Gitstappermolen 'n halfslagmolen, beide op de Nederlandse oever, en de Dalheimer Mühle, 'n onderslagmolen. Alle drie de molens hebben één of meer spaarvijvers. Ze zijn nog wel intact, maar zijn vervangen door hamermolens. De Dalheimer molen met omliggend bosgebied behoorde vroeger bij 't in de buurt gelegen Cisterciënser klooster van nonnen, waar uitsluitend adellijke dames werden opgenomen. Omstreeks 1200 is dit dal- en bosgebied door de Cisterciënser

nonnen gekocht van bisschop Albert van Luik. Thans nog alleen in gebruik als boerderij en kwekerij. De rijke kunstschaten zijn thans alle in de omliggende kerken ondergebracht. Zelfs bezit de kathedraal van Roermond nog 'n zeer fraai vroeg-gothisch houten crucifix, afkomstig uit deze abdij.

't Bosgebied rond deze molen is gemengd bos met 'n rijk vogelleven: spechten, zelfs de zwarte specht, boomkruiper en -klever, mezen, waterhoen, meerkoet, duikers enz. Enkele merkwaardige planten: bergvlier en vingerhoedskruid. Misschien hebt u ook kans 'n adder of gladde slang aan te treffen.

De terugreis per bus gaat over Rödgen, Arsbeck, Wildenrath, met nog vrij veel textielweverijen als huisvlijt; over Wassenberg met zijn oude Burchtruïne en stadsmuren met prachtige parkanlagen en de uitgestrekte oude gemengde bossen van Mariënbruck; over Birgelen met 't „Birgeler Putzchens”, waar de H. Willibrordus gepreikt en gedoopt zou hebben en langs 't grenskantoor Rothenbach bereiken we weer Nederlands gebied.